

קו לחינוך

כל הזכויות שמורות ©
המודעות באחריות המפרסמים בלבד
דוא"ל: kav1@bezeqint.net
אתר קו לחינוך באנטרנט
www.kav-lahinuch.co.il

פקסעיתון לנושאי חינוך

מ"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי ■ עריכה: מיכל חביב ■ המערכת: זהבית 4 יבנה ■ טל. 03-6354484-03 פקס. 050-6812066
ג'ליון 407 ■ א' א"ר תשס"ז-ח' א"ר תשס"ז ■ 19.4.2007-26.4.2007 ■ 6 עמודים ■ משוגר למנויים בלבד

הצעה; מבנה חדש לשכר המורים

ומתן עם האוצר בנפרד מארגון המורים הפחית מכוחם של המורים להגיע להישגים. לטענתו, לא הוא אלא ארגון המורים העל יסודיים הפחית את כוח המיקוח של המורים בכך שנטש את המשא ומתן ואת הסתדרות המורים. לטענתו, גם הצעד של צירוף הסטודנטים למאבק הארגון היה טעות של יו"ד ארגון המורים, רן ארז, משום שלסטודנטים אין כל עניין במאבק המורים, אלא באינטרסים שלהם.

שנות הוראה, יקבל שכר של 11,000 ש"ח לחודש – במקום כ-7,200 ש"ח כיום. נושא נוסף שנידון במשא ומתן הוא היקף המשרה של המורים. הסתדרות המורים הציעה משרת מורה בהיקף של 36 שעות שבועיות, הכוללת שעות הוראה פרונטאליות ושעות הוראה פרטניות, השתלמויות ייחודיות והשתלמויות צוות. באשר להיסטוריה של המאבק, מזכ"ל הסתדרות המורים אינו סבור שבהצטרפותו למשא

בעקבות המשא ומתן בין הסתדרות המורים ובין נציגי האוצר השבוע, מגלה מזכ"ל הסתדרות המורים, יוסי וסרמן, בראיון לקו לחינוך, כי מסתמנת הסכמה של הממונה על השכר באוצר להצעת הסתדרות המורים למבנה חדש של שכר המורה. על פי ההצעה, במבנה החדש יהיו 8 דרגות שכר למורים; מורה מתחיל בעל תואר ראשון יקבל שכר של 5,600 ש"ח לחודש, כפול מהשכר היום. מורה בעל תואר ראשון, עם ותק של 15

בג"צ; למשה"ח סמכות חוקית לפקח על הבטיחות בבתי"ח

מוטלת על הרשות המקומית, בעוד שלמשה"ח תפקיד פיקוח ארצי כולל, המאפשר שמירה על רף בטיחות אחיד בכל מוסדות החינוך בארץ, ואינו תלוי בהתנהלותה הספציפית של כל רשות מקומית. לגבי חלוקת האחריות לבטיחות בבתי"ח בין הרשות המקומית ומשה"ח, הסכים בג"צ שהיא אינה ברורה די הצורך כיום, והמליץ לגורמים המוסמכים – משה"ח והשלטון המקומי – לבצע דיון ותיאום מקצועי וארגוני בנושא זה. השופטים סיכמו, כי לבטיחות במוסדות חינוך יש חשיבות עליונה. לדבריהם, הורים השולחים את ילדיהם מדי בוקר אל ביה"ס, מעריכים כי המדינה תדאג לבטיחותם, ולכן על משה"ח והממונים על הבטיחות ברשויות המקומיות לפעול בשיתוף פעולה.

שופטי בג"צ, דורית ביניש, א' לוי ועדנה ארבל, דחו את הטענה כי ניתן להגדיר את ביה"ס כמפעל. השופטים גם קבעו, כי למרות שאין בחקיקה מינוי מפורש של מנכ"ל משה"ח בתחום הבטיחות על מוסדות החינוך, הרי שחוק הפיקוח על בתי"ח מעניק לו שיקול דעת גם בנושא זה. השופטים הוסיפו, כי מנכ"ל משה"ח לא הוסמך אמנם לקבוע את כללי הבטיחות בבתי"ח, אולם ניתנה לו האחריות הכוללת לכך שבי"ס לא יפתח ולא יתקיים אם אינו עומד בדרישות הבטיחות. עוד קבע בג"צ, כי למרות שלמשה"ח סמכות לפקח על הבטיחות – הרשות המקומית אינה פטורה מאחריות לבטיחות במוסדות החינוך שבשטחה. זאת ועוד, האחריות היומיומית השוטפת לבטיחות בבתי"ח

שאלת האחריות על הבטיחות בביה"ס עולה בדרך כלל בעקבות תאונה. בג"צ, שנדרש לנושא, קבע לפני כשבועיים, כי למשה"ח אחריות כוללת לבטיחות בבתי"ח וסמכות חוקית למנות ממונים על הבטיחות מטעמו. עם זאת קבע בג"צ, כי גם לרשות המקומית אחריות שוטפת לבטיחות במוסדות החינוך. קביעה זו ניתנה בתשובה לעתירה (מספר 10980/04) שהגיש "איגוד הממונים על הבטיחות ברשויות המקומיות" כנגד משה"ח. האיגוד טען בעתירה, כי למשה"ח אין סמכות חוקית להפעיל ממוני בטיחות מטעמו בבתי"ח (שהם בדרך כלל מצוות ביה"ס), ויש למנות לתפקיד זה אך ורק ממוני בטיחות מטעם הרשות המקומית, בעלי רישיון מקצועי, כפי שמחייב החוק במפעלים.

כ-60% מספרי הלימוד שבשימוש בתיכונים אינם מאושרים על ידי משה"ח

משה"ח; למנהלי בתי"ס שיאשרו שימוש בספרי לימוד לא מאושרים ייערך בירור אצל מנהלי המחוזות

הכוללים הממונים על בתי"ס. עוד נמסר, כי מנהלי בתי"ס שיימצאו משתמשים בספרים לא מאושרים, יובאו לבירור משמעותי בפני מנהלי המחוזות. במקביל יעודד משה"ח את בתי"ח להשתתף במפעל השאלת ספרי הלימוד, שבמסגרתו נעשה שימוש בספרים (המשך בעמ' 2)

מפורטת). מנכ"ל משה"ח, שמואל אבואב, מסר לקו לחינוך, כי יחמיר את הפיקוח על הכנסת ספרי לימוד לא מאושרים למערכת החינוך באמצעות חברת בקרה חיצונית. כמו כן, יגביר משה"ח את האכיפה באמצעות המפקחים

בדיקה שערך לאחרונה משה"ח העלתה, כי פחות מ-40%, בממוצע, מספרי הלימוד הנמצאים בשימוש בחטיבות העליונות מאושרים על ידי משה"ח. זאת לעומת כ-60%, בממוצע, מספרי הלימוד המאושרים, הנמצאים בשימוש בבתי"ח היסודיים (ראה טבלה

כ-60% מספרי הלימוד שבשימוש בתיכונים אינם מאושרים על ידי משה"ח

(המשך מעמ' 1)

אחוז הספרים המאושרים בשימוש שנמצא בבדיקה (ממוצע)	
כיתות	אחוז ספרי לימוד מאושרים בשימוש
א'	57%
ב'	57%
ג'	63%
ד'	64%
ה'	65%
ו'	63%
ז'	50%
ח'	44%
ט'	44%
י'	34%
יא'	41%
יב'	37%

והרשות הכלולים בה; הספר מדויק, מעודכן וערוך בידי מדען או בר סמכא בנושא; יש בספר ייצוג שוויוני ולא סטריאוטיפי של שני המינים - בטקסט הכתוב ובציורים והתמונות; אין בספר פגיעה במיעוטים, בקבוצה, בעדה או תרבות; הספר אינו כולל פרסומת מסחרית, מפלגתית או פוליטית ועוד.

מאושרים בלבד. אישורם של ספרי הלימוד נעשה באמצעות האגף לאישור ספרי לימוד, בהתאם לקריטריונים הקבועים בחוזר מנכ"ל. הקריטריונים העיקריים הם: הספר תואם את מטרות החינוך בישראל על פי חוק חינוך ממלכתי; תוכנו מתאים לתוכנית הלימודים התקפה וכולל את כל חומר החובה ולפחות מחצית מחומר הבחירה

המפמ"רית לתנ"ך; חוברות העבודה פוגמות בהוראת התנ"ך

המפמ"רית לתנ"ך גם הקימה לאחרונה "מועצה ציבורית לאהבת התנ"ך", שבה חברים כ-40 אנשי תקשורת וציבור, ובראשה עומד השופט בדימוס, מישאל חשין. מטרת המועצה היא לגבש דרכים בחינוך, בתרבות ובתקשורת, כדי להחזיר את התנ"ך למודעות הציבור.

אך לא ברמה גבוהה מידי. הלוי מוסיפה, כי כיום מסתמן מחסור במורים לתנ"ך. משה"ח פרסם "קול קורא" לאוניברסיטאות ומכללות, ומעניק להן מלגות ללימודי המקצוע, במיוחד ללימודי הוראה ותואר שני.

"בעקבות פרסום תוכנית הלימודים החדשה בתנ"ך, הוציאו גורמים מסחריים חוברות עזר למורה ולתלמיד וכבשו את מערכת החינוך", כך אומרת המפמ"רית לתנ"ך, דרורה הלוי, בראיון לקו לחינוך. לדברי הלוי, גם חוברות העזר המאושרות על ידי משה"ח פוגמות בהוראת התנ"ך בתיכונים ועל אחת כמה החוברות הבלתי מאושרות הרבות, שבהם נעשה שימוש בבתיה"ס. הסיבה לכך, לדבריה היא, שהחוברות מסכמות את חומר הלימוד בדרך שאינה מאפשרת דיון משולב באקטואליה. החוברות גם אינן מכירות בשונות בין התלמידים, בבעיותיהם וברקע המיוחד שלהם. כמו כן, אין החוברות עורכות את השילוב, הנדרש כיום - ליצירת עניין בקרב התלמידים, בין התנ"ך והאומנות, הספרות והשירה, ולמידה חוץ כיתתית ובמוזיאון.

לטענת הלוי, מורים רבים מדקלמים בשיעורים את החוברות, הניתנות להם בחינם על ידי ההוצאות לאור, ולכן גם התלמידים משתעממים ונרתעים מלימוד התנ"ך. בכנס בנושא "ללמד תנ"ך עכשיו", שהתקיים לאחרונה במכללת אורנים, אמרה פרופ' עליזה שנהר, כי למעט מספר ניסיונות שהצליחו, שרי החינוך לדורותיהם מתעלמים מהמלצותיה להוראת מקצועות היהדות ובכללם התנ"ך. לדבריה, התוצאה של התעלמות זו היא פחות השכלה כללית, ומערכת חינוך שמייצרת "טכנאים צרי מוח וחסרי דמיון ויצירתיות". לדברי המפמ"רית לתנ"ך, למרות הקשיים, התמונה של הוראת התנ"ך הרבה פחות שחורה. יש מורים לא מעטים שעדיין מלמדים תנ"ך בצורה יצירתית, ואף ניכרת בשנתיים האחרונות מגמה של גידול במספר התלמידים מהחינוך הממלכתי הבוחרים ללימוד תנ"ך ברמת 5 יחידות לימוד - כ-2,000 תלמידים בתשס"ז. לדעתה, סיבה נוספת לעלייה במספר התלמידים הלומדים תנ"ך ברמה מוגברת היא בחינות הבגרות המעניינות והדורשות חשיבה,

המכללה האקדמית לחינוך

גורדון

חיפה

כנס משמעת בחינוך

מקל וגזר: שמרנות וליברליזם בטיפול בבעיות התנהגות

בגורדון, המכללה האקדמית לחינוך, רח' טשרניחובסקי 73, חיפה

ביום ראשון, י"א אייר תשס"ז, 29.04.2007, בין השעות 15:30 - 19:30

תוכנית הכנס:	
התכנסות	16:00-15:30
ברכות: ד"ר צפורה אשרת, ראש המכללה	16:10-16:00
יו"ר הכנס: ד"ר אליעזר יריב, פסיכולוג, מכללת גורדון לחינוך	
כיצד רפורמות המדגישות אוטונומיה וחופש מדכאות תלמידים פחופי' יוסי יונה, אוניברסיטת בן-גוריון, באר-שבע	17:00-16:10
משמעת בחינוך בראי הקולנוע גב' ארנת טורין, מכללת גורדון	17:30-17:00
הפסקה וכיבוד קל	17:50-17:30
מה בין סמכות לאלמות- הסיבות לכישלון והמפתח לפיתרון פחופי' עמוס ולידר, ראש המכון לחקר ולמינעת אלימות במסודות חינוכיים, המכללה האקדמית עמק יזרעאל	18:30-17:50
כמה חזק צריכים ילדים לצעוק כדי שישמעו אותם? מר רני אברמוביץ', מנהל בית הספר הדמוקרטי, חדרה	19:00-18:30
פאנל בהשתתפות המרצים	19:30-19:00

נא אשרו השתתפותכם בטלפון: 04-8590104, או בדוא"ל: office@gordon.ac.il

אחת הבעיות החמורות במערכת החינוך; הפער הדיגיטלי

ד"ר שיזף רפאלי; הקניית מיומנויות תוכן ברשת היא כיום הכרחי להצלחת התלמיד בעולם המודרני, אולם מערכת החינוך כמעט ואינה עוסקת בתחום זה. על כך תשלם החברה הישראלית מחיר יקר בעתיד

לכלים הדיגיטאליים הרי שעדיין יהיו פערים שייווצרו בשל דרכי השימוש בהם. לטענתו, הקניית מיומנויות תוכן ברשת היא כיום תנאי הכרחי להצלחת התלמיד בעולם המודרני. עדיין צריך ללמד מיומנויות מחשב בביה"ס ולצידן את התלמידים בכלים, כל עוד יש בהם הזקוקים לכך, אבל צריך גם לחשוף אותם למשאבים האדירים ברשת האינטרנט. מערכת החינוך לא החלה עדיין לעסוק בתחום זה ועל כך תשלם החברה הישראלית מחיר יקר בעתיד. לדברי מנהל גף יישומי מחשב בחינוך במשה"ח, רוני דיין, הפער הדיגיטלי כיום נובע בראש ובראשונה מבעיה בהבנת שפת המחשב. "ככל שנאפשר לתלמידים להיות יותר בקיאים בשפה זו כך יתחזק ההון האנושי. חובתנו היא לאפשר לכל תלמיד להיות אורייני תקשוב. בחמש השנים האחרונות הידע הופך להיות שיתופי ודינאמי. אם לא נשלב אותו בחינוך לא נדע כלום. צריך להשקיע בתלמידים לא רק בשימוש בכלים. הרבה יותר חשוב העיסוק בידע".

דיין הוסיף, כי יש שלוש קבוצות אוכלוסייה שבהן צריך לצמצם את הפער הדיגיטלי; התלמידים הרגילים שמערכת החינוך אחראית להפוך אותם למשתמשים מושכלים, אוכלוסיות מיוחדות של תלמידים בעלי מוגבלות פיזית או לקויות למידה, שעלות התאמת המחשוב עבורם מאוד יקרה, אך אי-אפשר לקפח אותם, וחלק ניכר מהאוכלוסייה הבוגרת, שהכשרתה לשימוש במחשוב תדרוש השקעה גדולה מאוד בהדרכה ובציוד. לדברי דיין, משה"ח מפעיל פרויקטים לצמצום פערים במחשוב כבר משנת '94, וכל תוכניות התקשוב שלו מכוונות למטרה זאת. לדעתו צריך לפתוח לציבור הרחב את מעבדות המחשבים בביה"ס, וכך ייחסכו המשאבים המצומצמים ויפנו להדרכה במקום לרכישת ציוד.

(המשך בעמ' 4)

לציבור הרחב. ההדרכה בשעות אלה תתבצע על ידי מורות חיילות ובנות השירות הלאומי בעיקר, שיקבלו הכשרה לכך במכללות ובאוניברסיטאות. למאמץ יגויסו גם מורים למחשבים מתוך ביה"ס. ממהלך שכזה ירוויחו גם ביה"ס, כיוון שמערכות המחשוב בהן ישודרגו. במסגרת זו גם יגובשו קריטריונים חדשים, שיגדירו מה צריך לדעת תלמיד בכל חטיבת גיל. חברות חיצוניות הפועלות במערכת החינוך בתחום התקשוב יקבלו תקצוב רק אם יעמדו ביעדים שנקבעו. לדברי כהן, משה"ח יצטרך להיות המנהיג של הפרויקט והאחראי לביצועו ולהבטיח את איגום המשאבים; "לא יכול להיות שבשכונה מסוימת בבאר שבע יפעלו במקביל, מסיבות פוליטיות, פרויקטים חופפים. לא ייתכן גם שפרויקט כמו להב"ה יפעל ביישוב חזק, כמו קריית מוצקין", הוא מסכם.

הפער הדיגיטלי אינו בנגישות למחשב

לדברי ד"ר עוזי מלמד, מהמרכז האוניברסיטאי לפיתוח סגלי הוראה, ב-91% מהבתים שבהם יש ילדים, יש כיום מחשב וברובם גם חיבור לאינטרנט. לדעתו הפער הדיגיטלי אינו בנגישות, אלא בסוג השימוש במחשב – למשחק או ללמידה. לטענתו, מערכת החינוך השקיעה הרבה מאוד כסף בפרויקטים שונים לצמצום הפער הדיגיטלי – ללא תוצאות. המחשב נגיש כיום כמעט לכולם, אך כנראה שלא מספיק שיש מחשב בבית.

לדברי ד"ר שיזף רפאלי מאוניברסיטת חיפה, הפער הדיגיטלי יש משמעות בעיקר לעתיד, מאחר ובטכנולוגיה הדיגיטלית ניתן להשתמש כמנוף לסגירת פערים חברתיים. אם לא ייעשה בה שימוש כזה הרי שמערכת החינוך נכשלה. לדבריו, גם אם לכל האוכלוסייה תהיה נגישות

מערכת החינוך עוסקת מראשית שנות ה-90 בניסיון לצמצם את הפער הדיגיטלי בקרב התלמידים. בשנים האחרונות התייחס המונח הפער הדיגיטלי בעיקר להבדלים שבין תלמידים מאוכלוסיות חזקות לתלמידים מאוכלוסיות חלשות בנגישות למחשבים, ובעיקר ליכולת רכישת המחשבים. עם הירידה במחירים, עלתה הנגישות של רוב האוכלוסייה למחשבים, אולם המושג נשאר בעינו ואף התרחב, הפעם בשל גורמים אחרים; השכבות החזקות באוכלוסייה רכשו מחשבים מתקדמים, עם זיכרון רחב טווח, יכולות גרפיות מורכבות, תקשורת לאינטרנט ותחזוקה שוטפת. השכבות החלשות מאידך, הסתפקו במחשבים בעלי יכולות מוגבלות ורבים מהם אף לא התחברו לאינטרנט. קברניטי מערכת החינוך, אנשי האוצר וגורמים מובילים בתחום ערים לבעיה. בכנס מו"ח שנערך לפני כחודש, אף הוקדש מושב שלם לנושא זה. סגן החשב הכללי במשרד האוצר ויו"ר הוועדה הלאומית לטכנולוגיית חברת המידע, איציק כהן, אמר אז, כי גם האוצר סבור שמשה"ח צריך לקבל משאבים נוספים לצמצום הפער הדיגיטלי. לטענתו, יש הזנחה קשה של המחשוב במערכת החינוך ותלמידים שצריכים לקבל מחשב אינם מקבלים. כהן הוסיף, כי בעבר נעשה שימוש לא נכון במשאבי משה"ח לתקשוב, משיקולים פוליטיים, והיום מערכת החינוך משלמת על כך מחיר כבד. "אם משה"ח היה פועל נכון, לא היה צורך בכל העמותות והגמ"חים, כמו פרויקט 'מחשב לכל ילד'", הוא ציין.

הוועדה שבראשה עומד כהן אמורה להחליט על הקריטריונים לחלוקה יעילה של המשאבים לצמצום הפער הדיגיטלי הן לשנתיים הקרובות והן לטווח הארוך. לדבריו; "אי אפשר להמשיך היום עם פנטזיות 1 ו-2 בביה"ס. התלמידים לא אשמים שמפעל הפיס צריך לבנות כיתות ואין לו תקציב לחידוש המחשוב ושהרשויות המקומיות לא מסוגלות לשדרג את המעבדות".

האור שבקצה המנהרה

אחת האפשרויות שנבחנות עתה היא הענקת תקציב של 300 מיליון ש"ח לצמצום הפער הדיגיטלי בתוך מערכת החינוך. אולם כדי שהתקציב ישרת את האוכלוסייה כולה ולא רק את התלמידים, יצטרכו ביה"ס לפתוח את מעבדות המחשבים בשעות אחר הצהריים

ויגודסקי, אשת העסקים גליה אלבין ואחרים. אחד הנושאים המרכזיים שבהן תעסוק הוועדה יהיה "חינוך והון אנושי". לשם כך הוקמה ועדת משנה בראשות איש ההיי-טק ויו"ר האופוזיציה בעיריית ירושלים, ניר ברקת, הפועל לקידום החינוך מזה מספר שנים. ברקת גם היה ממייסדי רשת הון סיכון IVN, שפעילה מאוד במערכת החינוך בשנים האחרונות (בין היתר, שותפה הרשת להקמתו של המכון הישראלי החדש להכשרת מנהלי ביה"ס).

ועדה לאומית תפעל לצמצום הפער הדיגיטלי במערכת החינוך

– הוועדה הלאומית לטכנולוגיית חברת המידע" הוקמה בתחילת החודש שעבר על ידי ראש הממשלה, אהוד אולמרט. בראש הוועדה עומד סגן החשב הכללי במשרד האוצר, איציק כהן. בוועדה חברים אנשי ממשל וציבור, חינוך, אקדמיה, היי-טק ותעשייה, ובהם הממונה על החינוך במזרח ירושלים, סוהילה אבו גוש, מנהלת הטלוויזיה החינוכית, יפה

משה"ח יקצה 8 מיליון ש"ח להסבת אקדמאים להוראת אנגלית

משה"ח גם הודיע, כי כדי להעצים את הוראת האנגלית בבתי"ס היסודיים, יקצה מיליון ש"ח לרכישתם של כ-30,000 ספרי קריאה באנגלית. התלמידים ישאלו את הספרים בספריות בתי"ס ויכינו עליהם עבודות מסכמות. אשתקד גם הנהיגה המפמ"רית לאנגלית, ג'ודי שטיינר, את "פרס המורה לאנגלית", במטרה לעודד יזמות וחדשנות בהוראת המקצוע. במסגרת הפרס זוכים שלושה מורים מצטיינים לאנגלית (אחד מכל חטיבת גיל) בפרס של נסיעה לחו"ל במהלך הקיץ (אשתקד נסעו הזוכים לארה"ב) והשתתפות בכנס בינלאומי בנושא חינוך.

8 מיליון ש"ח נוספים יוקצו למגות לסטודנטים שיפנו למסלול להוראת האנגלית במכללות. כל סטודנט יקבל מלגת לימודים בהיקף של 6,500 ש"ח לשנה, בתנאי שיתחייב ללמד אנגלית לאחר לימודיו במסגרת בית ספרית ולא יפנה לכל מיני מסגרות פרטיות. עוד נמסר ממשה"ח, כי כ-860 בוגרי שנה שלישית ורביעית במסלולים להוראת האנגלית במכללות ישובצו באופן מיידי לעבודה בבתי"ס. ראשי מכללות להוראה מסרו לאחרונה לקו לחינוך, כי בשל המחסור במורים לאנגלית "נחטפים" הסטודנטים שלומדים את הוראת המקצוע לעבודה בבתי"ס כבר בתקופת לימודיהם.

משה"ח יקצה תקציב של 16 מיליון ש"ח לעידוד לימודי הוראת האנגלית, במטרה לצמצם את המחסור ההולך וגדל במורים במקצוע זה. 8 מיליון ש"ח יוקצו להכשרתם של כ-100 אקדמאים בעלי תואר ראשון באנגלית ובעלי תואר ראשון במקצועות אחרים, שעלו מארץ דוברת אנגלית. האקדמאים יוכשרו בתוכנית דו-שנתית בת 180 שעות לימוד. בשנה הראשונה כבר ישובצו משתתפי התוכנית לעבודה בהוראה בהיקף של חצי משרה, וישתכרו שכר של משרה מלאה. בשנה השנייה, שנת הסטאז', ילמדו משתתפי התוכנית בבתי"ס בהיקף של משרה מלאה.

תלמידים יהודים וערבים לומדים ביחד מוזיקה קלאסית

שנה נקבע רפרטואר היצירות שיילמדו בכל בתי"ס. השנה נושא התוכנית הוא "צלילים מספרים", והיא מתמקדת ביצירות מערביות שהושפעו ממקורות מזרחיים.

למעלה מאלפיים תלמידים מכיתות ד' ו-ה', מ-11 בתי"ס יהודיים ומ-7 בתי"ס ערביים בחיפה, השתתפו לאחרונה בשני קונצרטים של התזמורת הסימפונית החדשה.

הקונצרטים היו שיאה של תוכנית בשם "קדמה", שבמסגרתה נחשפים התלמידים למגוון יצירות מוזיקה קלאסית. במסגרת התוכנית עוברים התלמידים תהליך הכנה בן ארבעה חודשים לקראת השתתפות בקונצרט סימפוני. תהליך ההכנה כולל שיעורי מוזיקה והאזנה לקונצרטים קאמרטיים (בקבוצות נגנים קטנות) הנערכים בבתי"ס.

תוכנית "קדמה" מתקיימת בחיפה זו השנה הרביעית. בכל

אחת הבעיות החמורות במערכת החינוך; הפער הדיגיטלי

(המשך מעמ' 3)

הצלחה לפרויקט מחשב לכל ילד

לדברי אריה סקופ, ממקימי פרויקט "מחשב לכל ילד" בשנת '96, הדרך לפתור את בעיית הפער הדיגיטלי הייתה אכן לתת מחשבים לתלמידים מאוכלוסיות חלשות. "אני מצהיר שהפרויקט, שבמסגרתו חילקנו עד כה 22 אלף מחשבים, תרם לצמצום הפער הדיגיטלי יותר מכל דבר אחר". סקופ הוסיף, כי בבדיקה נמצא, שבמשך חמש שנים לאחר שחולקו מחשבים במסגרת הפרויקט רכשו 90% מהמשפחות מחשב חדש, למרות קשייהן הכלכליים. עוד נמצא, כי 90% מהתלמידים שקיבלו מחשב השתמשו בו לפחות במשך שעה ביום, וכי מיומנויות המחשב שלהם היו ברמה טובה. לדבריו, "בכל בית שבו חולק מחשב הוא הפך לגאווה הבית ולרכוש הכי חשוב שבו". סקופ סבור, כי ניתן לרכוש בעלות לא גבוהה של כ-120 מליון ש"ח מחשבים ותקשורת לכל התלמידים שעדיין אינם יכולים לרכוש מחשב, ולכן הפתרון לבעיית הנגישות פשוט.

מורים למדעים ולמתמטיקה בחט"ב מוזמנים להציג את מועמדותם, לקורס "אקדמי מצוינות באינך" - תשס"ח

מטרת הקורס
להכשיר ולטפח מורה מומחה, שיהווה דמות מקצועית בבית-הספר לריכוז, לקידום ולהובלת המצוינות הבית-ספרית בכלל והתלמידים המצוינים בפרט.

תכני הקורס
תכנים אקדמיים ויישומיים הקשורים בטיפוח המצוינות בארץ ובעולם, התנסות בכלים מקצועיים וייחודיים להוראת תלמידים מצוינים ורכישת כלים תיאורטיים ומעשיים לייזום ולהובלה של פרויקטים בית-ספריים ובין-תחומיים לקידום מצוינות בית-ספרית כוללת.

מבנה הקורס
הקורס הוא דו-שנתי, בהיקף של 168 שעות לשנה, ויתקיים בימי ב' בשעות: 10:00-16:00, במכון דוידסון לחינוך מדעי (שבמכון ויצמן למדע ברחובות) ובעמותה למצוינות בחינוך (בירושלים).

הכרה והסמכות
הקורס מוכר על-ידי משרד החינוך לצורך גמול השתלמות עם ציון, כתכנית למורים בשבתון, ונמצא בתהליך קבלת אישור להסמכת הבוגרים להוראת תלמידים מצוינים ולריכוז מצוינות בית-ספרית, ע"י משרד החינוך.

הקורס מוקנה 2 נקודות זכות לימודי תואר שני במדעית מייצגת, במכון ויצמן למדע.

ההרשמה בעיצומה מסתיימת ב"ד בסיון תשס"ח - 31.5.2007

מידע נוסף וטופסי הרשמה ניתן למצוא באתר www.see.org.il
 העמותה למצוינות בחינוך: 02-6755162 - בטלפון;
 ניתן לפנות גם למרב - 02-6755162
 או במייל - meravp@iasa.jlm.k12.il

מובילים את טיפוח המצוינות במערכת החינוך

יוזמיו ליוס השואה

התלמידים הקימו מוזיאון

על השואה – בביה"ס האתגרי של ברנקו וייס בבית שמש לומדים בני נוער שנשרו ממסגרות חינוך רגילות. צוות ביה"ס ביקש להתאים את לימוד מורשת יום השואה לצרכים העכשוויים של התלמידים, ולשם כך בנה תוכנית מיוחדת, ששיאה הקמת מוזיאון לכלל תושבי העיר. כהכנה להקמת המוזיאון, ביקרו תלמידי ביה"ס במוזיאון יד ושם. כמו כן התקיימה בביה"ס סדנת תיאטרון, בהשתתפות קבוצה נבחרת של כ-20 תלמידים. את הסדנה ערכה קבוצת התיאטרון הירושלמית, המעלה בימים אלה הצגה אלטרנטיבית בשם "שולם" בנושא השואה. בסדנה נדון נושא השואה מזווית אומנותית וחוויתית ובהיבטים אקטואליים ובהם; האם השפה בכלל ושפת התיאטרון בפרט יכולה להעביר את עוצמת החוויה האנושית של השואה, היחס למהגר ולעולה חדש וכיצד ניתן לגשר על הבדלי שפות ותרבות, הסכנה שבשטיפת המוח, תקשורת ושנאת האחר, מהי המשמעות של להיות יהודי בשנות ה-2000, חשיבות העברת זכרון השואה לדורות הבאים ועוד.

בעקבות הפעילויות הקימו התלמידים מוזיאון חוויתי במרכז אשכול הפיס העירוני. המוזיאון מתאר את אירועי השואה ותוצאותיה – החל מריכוז היהודים בגטאות, שליחתם למחנות עבודה והשמדתם ועד להקמת מדינת ישראל – באמצעות תמונות, קולות וריחות, מיצגים חיים ומופעים אורקוליים. המוזיאון נבחר על ידי עיריית בית שמש כאירוע מרכזי ליום השואה בעיר. כל תלמידי חטיבות הביניים והתיכונים בעיר וכן אורחים רבים הגיעו לצפות במוזיאון, שנפתח ביום ראשון, ערב יום השואה, ונסגר ביום שלישי השבוע. מארגון ברנקו וייס נמסר, כי פתיחת הפרויקט לקהילה ופרסומו בעיר תרמה להגברת תחושת הערך העצמי של תלמידי ביה"ס האתגרי. את הפרויקט יזם רן ישפה, המשמש כמורה בביה"ס וכמנהל ביה"ס לתקשורת מקדמת.

לשיר אותם. בסיום התהליך בחרה כל משפחה ביוצר האהוב עליה והתלמיד שלשל פתק עם שמו לתיבת הבחירות. ברוב קולות נבחר הפזמונאי אהוד מנור. בטקס השתתפו רעיית הפזמונאי ובני משפחתו. ביה"ס הוא כעת מוסד החינוך הראשון בישראל הקרוי על שם אהוד מנור.

פרס בחינוך תעבורתי

גימנסיה קציר בחולון זכתה בפרס החינוך התעבורתי של מחוז תל אביב. בביה"ס מתקיימת פעילות רב-תחומית ענפה בתחום זה בכל שכבות הגיל. בין היתר התקיים לאחרונה בביה"ס יום פעילות, שכלל הכנת כרזות ותערוכת ציורים בנושא הבטיחות בדרכים. בכל פינות ביה"ס הוצבו תמרורים, במטרה לעודד את הציות לחוקי התנועה. בביה"ס גם הוצבה לקראת היום מכונית שנהרסה בתאונת דרכים, שמיקדה את תשומת הלב של התלמידים והדגישה את חשיבות המלחמה בתאונות הדרכים. באשכול הפיס של ביה"ס גם הפעילו תלמידים מביה"ס את תלמידי החינוך המיוחד מבי"ס הרצפלד, בפעילויות בנושא החינוך התעבורתי.

בת מצווה ברוח הציונות

תלמידות שכבת ו' בבי"ס אלון בהרצליה חגגו לאחרונה את טקס בנות המצווה במוזיאון בית ראשונים בעיר. המוזיאון מציג את ימיה הראשונים של הרצליה, שהוקמה לפני 82 שנים, תוך הדגשת דמותו של חוזה המדינה, שעל שמו קרויה העיר. לקראת הטקס קושטה גינת המוזיאון בכרזות על השורשים המשפחתיים והמורשת של בנות המצווה, לצד כרזות על העיר, ובהן תמונות של ראשוני המתיישבים. התלמידות גם ערכו הופעות בשירה תחת פסלו של הרצל. בטקס השתתפו הורי התלמידות, צוות ביה"ס, ראשי מחלקת החינוך בעירייה ונציגים ממשה"ח.

מתנדבים בירושלים – מאות תלמידים מ-31 בתי"ס של רשת אמ"ת ברחבי הארץ השתתפו לאחרונה ביום שיא של התנדבות ותרומה לקהילה בירושלים. לקראת היום חולקו בתי"ס לארגונים ועמותות בבירה שבהם יפעלו. כך, למשל, עסקו תלמידי תיכון כפר בתיה באריזת חבילות מזון לנזקקים בעמותת "מזון לחיים", תלמידי אמ"ת שדרות סייעו בבית התמחוי בקריית מנחם, ותלמידי בי"ס רננים ברעננה שימחו את הקשישים בבית האבות "שיבה טובה".

מרשת אמ"ת נמסר, כי מידי שנה מחליטים חברי מועצת התלמידים הארצית של הרשת על נושא מרכזי ליום השיא. השנה בחרה המועצה להתמקד בנושא הצדק החברתי בישראל, בנוסף לפעילות ההתנדבות שבהן משתתפים תלמידי הרשת במהלך השנה.

בסיום יום ההתנדבות השתתפו התלמידים בטקס בגן הפעמון, בהשתתפות הרב הראשי, יונה מצגר, ראש עיריית ירושלים, אורי לופליאנסקי, וח"כ זבולון אורלב.

בוחרים שם

בסוף החודש שעבר התקיים טקס חנוכת שמו החדש של ביה"ס היסודי בשכונת נווה רבין באור יהודה. את שם ביה"ס קבעו התלמידים והוריהם בבחירות דמוקרטיות, מתוך רשימה של שלושה יוצרים מוזיקאים בולטים, שהלכו לעולמם בשנים האחרונות; עוזי חיטמן, אהוד מנור ונעמי שמר.

כשהוקם ביה"ס בראשית השנה, קיבלו ההורים מכתב מהמנהלת, יונית יוסף, ומצוות המורים, שבו הם מתבקשים ביחד עם ילדיהם להשתתף בהחלטה החשובה הראשונה שבפניה ניצב ביה"ס – קביעת שמו. הוחלט, כי לפני הבחירה בשם ביה"ס ילמדו התלמידים על הפזמונאים, בתוכנית לימודים בת חודש שהכין צוות המורים. התלמידים למדו את הביוגרפיות של שלושת היוצרים, האזינו לשיריהם ולמדו

יוזמה ראויה

בקיאות בעברית

לתלמידים עולים – הסתיים השלב הראשון בחידון העירוני בבקאות השפה באשדוד – ה"עולימפיאדה בעברית". בתחרות משתתפים תלמידי עולים מכיתות ח'–ט' מבתי"ס המקיפים באשדוד. מטרת החידון היא קידום השפה העברית

והזוכה במקום הראשון אף יזכה בטיוח לכל בני כיתתו. המארגנים מקווים, כי מהלך זה יתרום לתחושת הגאווה של ביה"ס, ובעקיפין גם להעלאת קרנו של התלמיד הזוכה בקרב חבריו לכיתה, הוותיקים בארץ. את החידון יזמה המחלקה לעלייה וקליטה בעירייה, שהפיקה אותו בשיתוף עם מינהל החינוך העירוני ומשה"ח.

מחוז צפון

■ **תיכנס רשמית** – ד"ר אורנה שמחון, שנבחרה למנהלת המחוז בחודש שעבר, תיכנס רשמית לתפקידה באמצע חודש מאי. בינתיים כבר נלוותה מנהלת המחוז החדשה לסיוור שערכה לאחרונה שרת החינוך, יולי תמיר, במועצה האזורית גלבע ובנצרת.

שמחון, בוגרת תואר שלישי בהצטיינות במדעי הפדגוגיה מאוניברסיטת חיפה, היא בעלת קריירה רבת שנים באורט ישראל, בין היתר, כמנהלת אורט הורוביץ בכרמיאל וכמנהלת אזור חיפה, הקריות והצפון של הרשת. בחודשיים ששימש כממלא מקום מנהל מחוז הצפון, התווה סמנכ"ל משה"ח, ד"ר איציק תומר, שורה של יעדים למחוז והציגם בפני פורום הפיקוח המחוזי. מהמחוז נמסר, כי היעדים המרכזיים שהציג תומר יישארו בתוקף גם כשתיכנס שמחון לתפקידה.

בין היעדים: שדרוג מערך המחשוב של המפקחים הכוללים, שיפור הנגישות שלהם למערכת "משכית" המשבצת עובדי הוראה, ותוספת של כ-20 מחשבים ניידים למפקחים; צמצום היקף השעות הפרופסיונאליות ועידוד פרישה מוקדמת של מורים שחוקים; איסור קליטת עובדי הוראה חדשים, אלא בחתימת ידו של מנהל המחוז, במטרה לנצל את כוח האדם הקיים; בחינה מחודשת של ימי ההדרכה ושל תוכניות הלימודים הפועלות בבתי"ס בצפון ועוד.

מחוז חיפה

■ **גן אומנותי** – בבי"ס אל-כרמה ב', שבשכונת עבאס בחיפה, נחנך החודש גן ילדים אומנותי. מערייית חיפה נמסר, כי מדובר בגן ייחודי למגזר הערבי, שבו כל התכנים החינוכיים והפדגוגיים מועברים לילדים באמצעים אומנותיים, כמו מוסיקה, משחק, עבודות יד וריקוד. בשנים האחרונות פתחה עיריית חיפה 4 גני ילדים חדשים למגזר הערבי, מהם שני גנים טיפוליים – האחד לטיפול בקשיי דיבור והשני לטיפול בילדים הסובלים מבעיות קשב וריכוז.

מחוז מרכז

■ **לכל ילד** – עיריית לוד חתמה החודש על הסכם עם עמותת המפעל הלאומי לפיתוח חברתי ופרויקט "מחשב לכל ילד". על פי ההסכם, התחייבה העירייה לתרום את חלקה לביצוע פרויקט מחשב לכל ילד בעיר. העירייה תקים ועדת היגוי, שתכלול נציגים ממערכת החינוך, הרווחה והציבור, ותבחן מתן סיוע לקבלת מחשבים לתלמידים בכיתות ד'-ו' ממשפחות מעוטות יכולת.

מעיריית לוד נמסר, כי במסגרת ההסכם יסופקו בשלב הראשון 100 ערכות מחשב מתקדמות לתלמידים. העירייה תשתף במימון הערכות ב-730 ש"ח לערכה וההורים – ב-270 ש"ח.

מחוז תל אביב

■ **מועמדים** – ועדת שיפוט בראשותו של מפקח מחוז תל אביב, שמואל גרוס, החליטה להמליץ על שלושה מוסדות חינוך כמועמדי המחוז לפרס החינוך בתשס"ז. המוסדות הם; תיכון אורט סינגלובסקי בתל אביב, ביה"ס היסודי ויצמן בהרצליה וגן חינוכי בחולון. אורט סינגלובסקי מועמד לפרס על קליטה טובה של תלמידים משכבות מצוקה מרובע 9 בדרום תל אביב, ועל הפעילות האינטנסיבית שהוא מקיים לצמצום פערים לימודיים, תוך העלאת משמעותית ומתמדת של אחוז הזכאות לבגרות. כמו כן, מועמד ביה"ס לפרס על תוכנית חברתית-רגשית שש שנתית, המעודדת צמצום אלימות, ומדגישה גבולות ברורים, חינוך משמעותי וזהות יהודית. בי"ס ויצמן מועמד לפרס על תוכנית מוגנות למניעה אלימות המופעלת בביה"ס, על עידוד חברת ילדים דמוקרטית, ועל תוכנית לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים שפותחה בביה"ס ומשלבת פעילות משותפת עם תלמידי ביה"ס לחינוך מיוחד אופק. גן חינוכי מועמד לפרס בעקבות הצלחתה של התוכנית "התנהלות הומאנית", שפותחה על ידי צוות הגן, בהנחיית ד"ר נמרוד אלוני ממכללת הקיבוצים. התוכנית מדגישה ערכים, ואת יסודות הדמוקרטיה, זהות יהודית ולאומית. התוכנית הוכרה על ידי גף ניסויים ויוזמות במשה"ח.

■ **ספרות השואה** – מכללת לוינסקי לחינוך העניקה את פרס ברגסון למחקר ספרותי בנושא השואה לסטודנטית להוראה, טלי פייגלשטיין. הפרס הוענק לסטודנטית על מחקר שערכה בנושא "הרעב בשירי הערש בתקופת השואה". מהמכללה נמסר, כי חבר שופטים בראשות ד"ר מירי ברוך, שיבחו את הסטודנטית על מחקרה המעמיק, שבדק 80 שירי ערש, שנכתבו בתקופת השואה. בטקס הענקת הפרס, שנערך לציון יום השואה והגבורה, מסרה ראש המכללה, ד"ר מרים מבורך, כי פרס יוענק מעתה מידי שנה לסטודנט שיחבר עבודה מצטיינת בנושא ספרות השואה.

■ **ייצג** – עירא שביט, תלמידת כתיב י"ב מתיכון אלון ברמת השרון, זכה במקום הראשון באליפות ארצית במתמטיקה, שערך לאחרונה החוג למתמטיקה באוניברסיטת חיפה. התלמיד, שקיבל ציון 100 בתחרות, ייצג את ישראל באולימפיאדת המתמטיקה שתיערך ביולי 2007 בוויטנאם.

■ **סקר** – מכון דחף ערך החודש עבור עיריית בת ים סקר עמדות על תפקוד העירייה בקרב מדגם מייצג של תושבי העיר. בתחום החינוך מצא הסקר, כי 70% מהורי התלמידים שבעי רצון מרמת בתי"ס היסודיים בעיר. 73% מההורים הביעו שבעות רצון מרמת בתי"ס התיכוניים בעיר.

מחוז דרום

■ **מחסור במורים** – החלטת בג"צ לבטל את ההטבות למורים בערי הפיתוח, שתיכנס לתוקפה בשנת הלימודים תשס"ח, עלולה להגביר את המחסור במערכת החינוך באילת. ראש עיריית אילת, מאיר יצחק הלוי, שיגר לאחרונה מכתב לשרת החינוך, יולי תמיר, שבו הוא מבקש ממנה "לפעול בכל דרך למתן מענה ראוי ויצירתי לאוכלוסיית המחנכים באילת בנושא ההטבות למורים".

מעיריית אילת נמסר, כי בחודשים האחרונים קיים ראש העיר התכתבות רבה בנושא עם שרת החינוך ומנכ"ל משה"ח, שמואל אבואב. עוד נמסר, כי בפגישה שערך ראש העיר עם מנכ"ל משה"ח, הבטיח אבואב, כי משרדו יפעל לחידוש תקנה משנת 1996, שהתירה הזרמת משאבים נוספים למערכת החינוך באילת בשל בידודה הגיאוגרפי של העיר.

במכתבו מוסיף הלוי, כי כבר היום המחסור במורים מקשה מאוד על תפקוד איכותי של מערכת החינוך באילת והתחזית לשנה"ל תשס"ח מבשרת תמונה עגומה עוד יותר. עיריית אילת ומשה"ח יערכו יריד תעסוקה למורים ב-1.5.07 בשעות אחר הצהריים במרכז השלטון המקומי בתל אביב.

■ **ערכות והיערכות** – משה"ח נערך בחודשים האחרונים למצב של "שגרת חירום" ביישובי עוטף עזה, למקרה שתחול הסלמה במצב הביטחוני באזור, שתצריך שהיה ממושכת של התלמידים במקלטים ובמרחבים הממוגנים. בין היתר, נערך משה"ח ללמידה בתוך המקלטים והמרחבים הממוגנים, למידה מחוץ לאזורים המאוימים או למידה מקוונת מהבתים, ולגיוס של בני נוער, מורות חיילות ובנות שירות לאומי לסייע בהפעלת הילדים במקרה כזה.

משה"ח גם הכין ערכות הפעלה לילדים במקלטים. הערכות, שהוכנו במשותף על ידי מינהל חברה ונוער וג'וינט ישראל, כוללות ציוד לפעילות חינוכית חברתית הפגתית; משחקי חברה וחשיבה, חומרי יצירה, תקליטורים לפעילות אינטרנט ומערכי הפעלה עצמאיים להורים. בשלב ראשון יאוחסנו במרכז אחסון באזור 220 ערכות, שכל אחת מהן מיועדת להפעלת 50 ילדים.